

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Nagykikindán,
Milenkovits S. könyvnyomdája, Kastory-féle ház.

EGYESÜLT
„KIKINDAI KÖZLÖNY és FELSŐ TORONTÁL“
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:
Póstán küldve vagy házhoz hordva: Egész évre 14
kor. Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egyes szám ára 12 fillér.

A piacok drágasága.

Mindenfelé az országban, arról panaszkodnak, hogy a piacok napról-napra drágulnak. Maga a főváros, hová a környékbeli községek nagy mennyiségben szállítanak élelmi árut, a hol a választék oly felette nagy és a mely városnak minden részében kitűnő piacok és vásárcsarnokok vannak, mozgalmat indít a drágaság ellen: mert hova — tovább a polgárság egzisztenciája forog veszedelemben.

A kispénzü emberek nagy tömege éppen úgy a piacra van utalva, mint a vaskos tárcájú uriemberek kicsinytársasága.

Próbálnak is mindenféle szabályrendeleteket hozni, hogy az árukiadók kapzsi és bestiális meggazdagodási szenvedélyeit korlátozzák és a vásárlóknak is jogokat biztosítsanak a piaci hiénákkal szemben. A fulmináns rendeleteket pedig éppen a piaci kofa sajnálja le, az röngi le a legjózanabb papiros védekezést.

Nem is lesz a papiros védekezésnek kézzel fogható eredménye: a mig a hazai mezőgazdaság konzervatív elméleteken nyugszik és a mig a mezőgazdaság nem ismeri a belterjes gazdálkodást, a mig mindenütt a hazában nem alkotunk zöldség, gyümölcstermő kerteket, a mig mindenütt nem lesznek baromfityesztő telepek, tejszállító szövetkezetek, a

mig a kínálat nagyobb nem lesz, mint a kereslet.

A mi gyenge, konzervatív gazdálkodásunk okaitól a bolgár és a szerb lép takaros vagyont gyűjt magában az Alföldön az agrárvilág közepében.

Látjuk, hogy a bérelt földért mily összegeket képesek fizetni s látjuk, hogy az ő suttyó gyerekeikkel a földmivelés legkönnyebb, pepecselő munkájával, hogy megtolvasodva hagyják itt ősszel a földet, mely nekik egész évre kenyeret, öregségükre vagyont biztosít.

Nagy baj, hogy oly helyeken is, a hol a fogyasztási szövetkezetek felállítottak, a népet nem tanítják meg zöldségtermelésre, baromfityesztésre, hanem e helyett örömmel konstatálják, hogy a beltelek számba menő földeken is, buzát, rozsot termelnek.

A tiz évről — tiz évre összeállított statisztika, örvendetes népeseződésről ad bizonyítványokat, de fehér holló számba megy az a jelentés, mely a vidékeknek arról a változó gazdasági rendszeréről adna tanúságot, melyet fennebb érintettünk. Magyarárn: a népesség szaporodik a kereslő, a vásárló közönség egyre nagyobb tért foglal el, de a kínálat ma is az, a mi 2—3 évtized előtt, sőt a kartelrendszerrel dolgozó iparosok és élelmi árulók miatt, a kínálat egyre másra fogy. Nagy városok voltak

hajdanában úgy az Alföldön, mint Erdélyben és a Felföldön, a hol hangos volt a piac a megelégedettek szavától. Ma itt-ott árul egy-egy szűcs, itt-ott beszélnek jó vásárokról, mert a kartelrendszer miatt, inkább haza viszi a portékáját a mester, mintsem a kapzsi elveket sutba dobja a biztos, de kevesebb bankóért.

A kartelrendszer miatt eszünk olyan húst, melyben kitörök a fogunk. A kiviteli kereskedelem miatt egész napi keresetünket adjuk oda egy-egy pár csirkéért, a mely egy jól hizott verébnél alig nagyobb.

Városunk intézőségének, de a legkisebb falu előljáróságának sem volna szabad megengedni, hogy a bécsi piacra már az éjjeli órákban garmada számra vásároljon az ügynökök toladó serege, mely minden jobb falatot kiragad a kezünkből és nekünk csak az alját, a söpredékét hagyja.

Várja be az az ügynök, a mig a város közönsége szükségletét fedezte s ha olyan biztos és jó az ő pénze a kínálóknak, bizony az ügynökök számára is termel eleget a termelő közönség.

Ezt az észrevételünket jól jegyezzék meg városunk urai. Fontos, nagy érdek ez, mely immár hangosan követeli a megvalósítást. Az adózó polgárok egy olyan jogát érintjük itt, melyet valóban élvezni akarunk.

T Á R C A.

Nagylelkűség.

Az öreg Csontos Péter vagyontát jó félmillióra becsülték. Óriási vagyon az olyan ember kezében, ki közönséges parasztsorban született, ki csak vasárnap jár két dolmányban s aki a fokhagymás piritózt tartja a gasztronómia remekének. A rengeteg vagyont ő maga szerezte Vegyesen: eszével és kezével. Negyvenéves háborút viselt azért a háromezer hold földért, amit szerzett. Meglehetett elégedve a hadi zsákmánnyal. Amint meg is volt.

De életének alkonyában mintha a jó Isten elfordította volna róla a szemét. Már nagyon is sulyosan látogatta meg. Özvegyen maradt egyetlen diák fiával s egy évre rá az a szorgalmas derék szép szál fiú is meghalt.

De ez a rettenetes csapás sem törte meg az erős, energikus lelket. A fatalizmus engesztelő régiójában huzta meg magát. Ennek így kellett lenni. Ez így volt megírva.

A munkát csak úgy végezte, mint azelőtt. A gazdasszonya, ki kissé zsémbes nyelvű asszony volt, gyakran vetette fel a kérdést:

— Ugyan kiért töri magát?
Az öreg jóízűen válaszolt.
— Csak azért, hogy legyen.

Egy meleg nyári napon, egy két héttel Péter Pál előtt az öreg Csontos a tanyáról jött haza rendes, könnyű parasztszekéren. Az uton egy borotvált képű fiatal ember, kinek poros ruhája elárulta, hogy messziről jön gyalogosan, megszólította:

— Bácsi, kérem, nem venne fel engem?
— Szívesen, tessék felugrani.

A fiatal színész a jövő pillanatban már ott ült a pokróccal leterített szénatülésen. Beszédbe elegyedtek.

— Hová tetszenék igyekezni? kérdezte Csontos Péter.

— Gyomára.

— Tyűh, az még jó oda van. Jó szerkérrel is legalább négy óra járás. Velem a feleutjáig eljöhök.

— Köszönöm szépen.

— Aztán, ha nem sérteném meg a kérdésemmel, mi járatban lenne Gyomán?
— Hát az úgy van, bácsi, válaszolta a színész, hogy én színész vagyok.

— Ugy? Ambár sejtettem némileg, mint-hogy borotvált ábrázatot tetszik viselni. Hol tetszett tanulni a mesterséget?

A színész, ki jóízű, vidám fiú volt, mosolyogva válaszolt:

— Nem tanulni kell azt bácsi, hanem tudni. A kutyát se tanítják ugatni, mégis tud.

— Az már szent igaz. De azért mégis járt iskolát?

— Hogyne? Diák voltam Halason.

— Halason? — kérdezte az öreg, önkéntelenül nagyot rántva a gyepión.

— Ott.

Csontos Péter arcát nagy szomorúság lepte el.

— Hej — sóhajtott — az én fiam is halasi diák volt. Most nyolcz esztendeje, hogy eltemettük.

A színész nyugtalanul nézet az öregre.

— Csak nem Csontos Imrének hitták?
— kérdezte izgatottan.

— De bizon úgy hitták az istenadtát.

— No hát, az nekem iskolatársam volt, a legjobb pajtásom. Sohasem volt, nem is lesz olyan igaz barátom. És hogy tanult! Tudja-e, uram, hogy rajta kívül senki sem tudta a görög rendhagyó igéket.

— Ugyan? — kérdezte az öreg.

— Senki! Esküszöm önnek.

Az öreg Csontos arcát valami különös büszke kifejezés lepte el azok miatt a görög rendhagyó igék miatt, amikről igazán nem tudta, hogy mi fán teremnek. De bezeg tudta a fia.

S mi hisszük, hogy a kenyérgétség, a munkázó, adózó polgárok észszerű óhaja oly világosan beszél, hogy a város urai feltétlenül kezet fognak, a piaci mizeriák megszüntetésére, a mely immár állandó témánál ott ül azokon a vezérekkel dolgozó, kenyeret szerző családok homlokán, kik a mostani állapotokat oly régen tűrik, kik oly régen haszontalanul panaszkodnak, kik eddig hiába vártak valamelyes intézkedést.

Jól jegyezzük meg, hogy a polgárok e nagy sérelmén a legsürgősebb feladat segíteni s nem lehet nagyobb ambíciója egy városnak, vagy községnek sem, mintha polgártársai melegekedtek.

Ez a városok legszebb politikája és egyben a leghasznosabb is, mert csak a közintézményekkel megelekedő polgárság képes városát előbbre vinni, minden ügyekben.

Mázmegnyitás — elnapolás.

A szeptember 15-ike elé az egész ország nagy figyelemmel nézett s feszült várakozással leste, hogy mi történik ezen a napon, amikor a képviselőház megnyílik. Kristóffy szocialistái is csendesen viselkedtek és akik erre a napra sértő zavarokat vártak, csalódtak.

Bendben, minden zavar nélkül, teljes nyugalomban folyt le a nap.

Azonban a pénteki napnak, ha nem is a külső zajongásokban, de a belső tartalomban volt fontossága.

Eredményei a napnak: a hazát október 10-ikéig elnapolták. A képviselőház a törvénytelen elnapolás ellen ünneppélyesen tiltakozott.

Külső keretéhez tartozik a napnak az, hogy a szocialisták szokott nagy tömegeiket föl- és elyonultatták, de a nap eseményeire befolyást nem gyakorolt.

A magyar föld tehermentesítése.

A magyar földbirtok tehermentesítése mindenha ideálja volt azoknak, akik hazánkban egészséges szociálpolitikát akartak inaugurálni. Régóta hangoztatják, hogy a középbirtok és a nagybirtok, de leginkább a törpebirtok esztendőről esztendőre milliókkal szaporodó terheket vesz

A színész kifogyhatatlan volt elhunyt barátjának magasztalásában. Szavából őszinte melegség áradt elő, mi az apát rendkívül boldoggá tette. Elhallgatta volna napestig, reggelig.

De jó tette, hogy fölkerédkedett a kocsmira. Ha nem sérttem meg, mi is a becsületes neve.

— Térey Károly.

— Ugy? Nohát az Isten tartsa meg. Most már egy-két napra csak nálam marad vendégnek?

Nem lehet, kérem, szívesen tenném, már csak azért is, mert az Imre apja.

Térey Károly aztán hosszasan megmagyarázta, hogy neki, milyen fontos missziója van. A sz. társulat, melynek tagja, megbukott [Nem tudnak eljönni onnan, ahol vannak. Neki ennél fogva Gyomára kell menni bérletet csinálni, pénzt felvenni, a bérletről s elküldeni az igazgatónak.

Az öreg Csontos nagy érdeklődéssel hallgatta a magyarázatot, melynek végzétével éppen haza érkezett a haza elé. Megállította a kocsi s azt kérdezte a színésztől:

— Aztán mennyi pénzt akarna Gyomán összeszedni?

— Kétszáz forintot.

— Kétszáz forint? Az nem is pénz.

Azt Gyoma városa nélkül is eligazíthatja

magára, anélkül, hogy kilátás lenne arra, hogy a föld a maga erejéből valaha tehermentesíteni tudná magát. A föld terhének növekedése folytán mind válságosabb lesz a birtokos osztály helyzete, ami már nemcsak szociális baj, de egyenesen nemzeti veszedelem is. Mert a középbirtok első sorban a volt köznemesség kezében van, amely századokon át gerincze volt a magyar népnek s régi hivatását ma sem veszítette el. A volt köznemességnek ma is nagy hivatása van a nemzet életében, a múlt század s a legújabb idők története is igazolja, hogy a nemzet legtöbb jelese ebből az osztályból került ki. Az ugynevezett gentry a maga számos hibája és gyöngesége dacára is törzsökös részlete a magyar fajtanak s pusztulása a leghatározottabban a nemzet hanyatlását vonná maga után. Évtizedek óta hangoztatják ezt, egyre másra irogatják a hangulatos nekrológokat a pusztuló gentryről s a száraz kimutatásokat a középbirtokokat terhelő milliókról — de a segítésnek radikális, nagyszabású eszközéről komolyan szó nem esett. Még az első sorban erre hivatott O. M. G. E. sem tett ebben az irányban semmit.

A nagybirtokról nagyjában ugyan-ezt mondhatjuk. Főúraink birtokai egyre másra külföldiek részére esnek.

A legsúlyosabb azonban a törpebirtok helyzete, amelyet a növekvő adóságon kívül az embertelenül nagy adó terhe nyom. Vannak vidékek, ahol a törpe birtok jövedelmének felét fizetik adóba, nem ritka az olyan törpe birtok sem, amelynek jövedelméből nyomoruságos 25 százalék marad még csak a parasztnak. Hogyan éljen meg ebből? Muszáj koplalnia vagy kivándorolnia, muszáj szocialistává lennie. Egész köteteket lehetne összeírni a magyar parasztsztyá sanyarú és igazságtalan helyzetéről s azokról a nagy veszedelmekről, amelynek a pusztuló parasztsztyá révén a magyar állami és nemzeti életet fenyegetik. Gyönyörű messze kiható, minden

— Hogy?

— Hát úgy, hogy lesz szíves beljebb kerülni, aztán megmondani, hová kell a pénzt küldeni? En aztán lóra ültetek egy bérést, aki egy-kettőre elviszi.

Ugy is történt. Az igazgató hosszán tartó csuklást kapott a meglepetés örömetől. Egész éjszaka azon törte a fejét, hogy honnan tudta Térey Károly ilyen ördögös gyorsasággal előteremteni a pénzt. Hiszen, ha tényleg csinált, akkor sem jutott volna hozzá ilyen hamar.

Negyednapra Térey elmagyarázta a csodát. Akkor ültette kocsiira az öreg Csontos. Előbb azonban kivitte a tanyára s úgy megfürdőtette tejbe-mézbe, hogy a boldogult Kánaán óta magyar színész még úgy nem fürdött.

A szingizmagatban az állomáson egy nagy elhatározás érelődött meg. Közölte a szintársulattal.

Gyerekek! mondotta, kimegyünk cakumpakk a Csontos Péter tanyájára s ott előadjuk rendkívüli diszeloadásnak a Bánk-bánt.

Mindenki, még a sugó is, remek ötletnek találta a művészi kirándulást. Három parasztszekér szállította ki a dekorációkat s a dekorációhoz szükséges mű-

áldozatra érdemes feladat a magyar földbirtokot tehermentesíteni, illetve biztosítani azt, hogy a jelenlegi tulajdonosok birtokában maradjon s ne kerüljön idegen kezébe. Ez a nagy munka nem lehetetlen. Megcsinálták már Poroszországban, s részben Angliában, s Franciaországban, pedig ott a nemzet egysége folytán nem követelte meg az államfentartó politikai szempont. Mig nálunk ez a szempont a homloktérben van.

Váratlanul, szinte ötletszerűen merült fel a jelenlegi válságos idők kavargásából a magyar földbirtok tehermentesítése. De nem csak, hogy felmerült a nagy eszme, hanem ugy-látszik, hogy mindjárt aktuális is lett s készülnek illetékes helyen egy erre vonatkozó törvényjavaslatot benyújtani. Sőt a földművelésügyi minisztérium kívánságára az orsz. statisztikai hivatal fölhitva az összes törvényhatóságokat, hogy a szükséges adatokat a százholdas és annál nagyobb birtokokról záró határidőn belül terjeszszék be.

Erre a meglepő, váratlanul jött eseményre két megjegyzésünk van.

Az első az, hogy jól tudjuk, miszerint politikai célzattal állították váratlanul előtérbe ezt a nagy szociális reformot, amely célzatot miután mi itt nem politizálunk — bizonyára nem kell bővebben fejtegetnünk. Ez a célzat azonban sok embernél esetleg azt a benyomást keltetheti, hogy a nagy reformterv nem egyéb hangulatsinálásnál és így lényegében nem komoly. Sokan azt hiszik, hogy ha majd eldül a jelenlegi válságos állapot, ha eldül azon körök előnyére, akik a reform eszmével előhozakodtak — akkor aztán régi jó magyar szokás szerint megfelfedkeznek majd róla!

A mi nézetünk azonban ebben a kérdésben az, hogy akár komolyan veszik az illetékes körök a földbirtok tehermentesítését, akár csak taktikáznak vele; mindenképpen üdvös dolog, hogy az a nagy ügy ily sürgető aktualissággal napirendre került. S mert napirendre került, nincs

vérszi személyzetet. Az öreg Csontos tüntető örömmel fogadta a művészi inváziót.

— Ennél okosabbat igazán nem tehettek volna.

Egy repülő dohánypapja volt kijelölve arénának. Az öreg Csontos maga cipelte a deszkákat, a színpadépítéshez. Délben kitűnő tanyai ebéd várta a vendégeket, kik örömmel állapították meg, hogy Térey Károlynak Kánaánra vonatkozó hasonlatában semmi túlzás nem volt.

Az előadás is zavartalanul folyt le. Azaz nem egészen. Minden úgy ment mint a karikacsapás, csak egy nagy hiba mutatkozott: Csontos Péter nem volt látható. Este eltűnt s azóta senki nem látta.

A színészeket ez a körülmény nagyon deprimálta. De alig szállt szét az utolsó tabló görögtüzenek a füstje, mikor Csontos Péter megjelent.

Mindnyájan szemrehányásokkal illették.

— Ejnye, ejnye, meg sem nézte az előadást! — mondotta az igazgató komoly elkeseredéssel.

— Nem lehetett, könyörgöm, le kellett mennem a birkauszatához. Különben nem az előadás számít, hanem a szíveség.

Zöldi Márton.

már az tudja ve tesítésén elsikkas napirend marad, sem zár akarja látszatát

A hogy az nem kiv tisztizála jelenti, benne a akcióba taly a g zetét me nem seg ságtalan ne, ame ne a m ezernyi pen olya s a mag a helyz őket az csak és dolog is hogy ez kezdet e ját nem

(A politikai Szécsényi tok. — Fogadó rengés Dél)

Elte től, mely viszonyok sulypontj mi lesz a kormány gedni és fognak in sok, tárg zökkent p kotmány Ugy lát nyebb ál zárva, h követelm szum fog

Idő posványo levegőjét. dinasztia a mocsár mindenfe lálni. Elb olyan van foglalkoz során csa jóizlésű kölcsiségi zódjek, s rendről.

Jól felfogásol letének vármegy nepe, me fejtésével annak en csényben létre tob

Töl gyakorlat miatt, sz számu b honvédg tott had meghalt, tegedett. röi, hogy

már az a hatalom, mely onnan le tudja venni. A földbirtok tehermentesítésének kérdését a történetek után elsikkasztani nem lehet többé, az napirenden levő megoldandó kérdés marad, amely elől egy kormány sem zárkozhatik el, ha csak el nem akarja magától lökni a népszerűség látszatát is.

A másik megjegyzésünk az, hogy az országos statisztikai hivatal nem kíváncsi a paraszt birtokok statisztizálására. Ami valószínűleg azt jelenti, hogy a törpe birtok nincsen benne a tervezett földtehermentesítési akcióban. Már pedig a közép osztály a gentry mágnások anyagi helyzetét megkönnyíteni, de a paraszton nem segíteni — ez olyan ordító igazságtalanság és méltánytalanság lenne, amely föltétlenül rossz vért szülné a magyar kisbirtokosok sok száz-ezernyi tömegében. Az ő földjük éppen olyan magyarföld, mint a gentryé s a mágnásoké, de a terhük nagyobb, a helyzetük rosszabb — kihagyni őket az áldásos reformból — nemcsak ésszerűtlen, de felette káros dolog is lenne. Reméljük azonban, hogy ezt a mulasztást már most, a kezdet elején, amikor a reform alapját nem vetik meg, korigálni fogják.

A hét története.

(A politikai helyzet. — Röpirat-botrány. — A Szécsényi ünnep — Veszedelmes hadgyakorlatok. — Nemzetközi alkoholelles nagygyűlés. — Fogadások kongresszusa. — Tűzek. — Föld-rengés Dél-Olaszországban. — Elsüllyedt hajók. — Nagy vasúti szerencsétlenség.)

Elteltek a tizenötödiki tüntetésektől, melyek elvégre a politikai ezidőszertit viszonyok lényegét nem érintik, a helyzet súlypontja abban a kérdésben kulminál: mi lesz az új irány? Vajjon a lemondott kormány helyébe ki fog lépni, ki fog engedni és mennyit? Mert immár ismét meg fognak indulni a kihallgatások, alkudozások, tárgyalások, hogy rendes pályájáról kiközöskent parlamenti életünket ismét az alkotmány kerékvágásába lehessen terelni. Ugy látszik, mintha a korona engedékenyebb álláspontot foglalna el, s nincs kizárva, hogy néhány hét alatt a nemzeti követelményeknek megfelelő kompromisszum fog létre jöhetni.

Időközben azonban még a taktikai posványok büze fertőzteti meg a közélet levegőjét. „Valaki” nem restelt a Habsburg-dinasztia ellen kuruttyolni, s aztán eltűnt a mocsár titokzatosan sötét mélyébe. Most mindenfelé kutatjuk, de nem tudnak rátalálni. Elbujt, s elküldött maga helyett egy olyan varangyos békát, melylyel bővebben foglalkozni nem érdemes, — egész élete során csak a kloákban tengődött. Minden jóízű ember kívánja, hogy mai közérköltésünk e szegénytelenül megjelölt tiszta-zódjék, s a piszkos ügy lekerüljön a napirendről.

Jól esik látni, hogy ily korrumpált felfogások közt is megőrzi a nemzet kegyeletének szentségét. Bizonyosság rá Nográd vármegye és Szécsény nagyközönség ünnepe, melyet nem annyira nagy pompa kifejtésével, de annál lelkesebben ülték meg annak emlékéül, hogy kétszáz év előtt Szécsényben Rákóczi Ferenc országos gyűlésre toborozta össze kurucz vitézeit.

Több helyről érkezik hír, hogy a hadgyakorlatoknak, az uralkodó nagy hőség miatt, számos áldozatai vannak. Így az 1. számú budapesti és a 2. számú jászberényi honvédegyezredeknek a Dunán túl tartott hadgyakorlataik alatt négy honvéd meghalt, százhatvan pedig súlyosan megbetegedett. Hasonlóképpen jelentik Szegedről, hogy a honvédeknek ottani hadgyakor-

latai közben tömegesen hullottak el a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok.

A börtönügyi és állategészségügyi kongresszusok után most a nemzetközi alkoholelles nagygyűlést tartották meg Budapesten. Természetesen erősen kikeltek a különféle szeszek élvezete ellen, aminek egyelőre — a rendszeren csak elméletek közt mozgó kongresszusoktól elütőleg — az a kézzelfogható, gyakorlati eredménye, hogy vendéglátása jóval olcsóbb, mint a többié, — a kongresszisták drága borok helyett beérik friss káposztásmegeyerivel. Káposztásmegeyeren vannak ugyanis a budapesti vendéglátók forrásai.

Látván a vendéglősök, hogy kenyérek, helyesebben: borok ellen törnek, nosza fogják magukat, s ők is rendeznek Győrött kongresszust. A krónika ugyan nem szól arról, vajjon intéztek-e kirohanásokat az emélyítő, a gyomorban gombákat, tücsköket tenyésztő víz ellen, de bizonyos az is, hogy a gyűlést követő diszebéden nem irtóztak az oly ártalmasnak rágalmozott bortól. A kongresszuson egyébiránt sok fontos határozatot hoztak, melyekkel a vendéglős ipart akarják fellendíteni.

Az ország több helyéről jelentenek nagyobb tűzeket. A természeti szépségekben megáldott Tatra tövében elterülő Nagy-Szalók ugyszólván egészen a tűz martalékaul esett. Tűz hamvasztotta el Kis-Barcsa községét is, Déva mellett, a Barcsay család ősei fészket. Szászvároson is meggyuladt a fűtőca több háza és földig leégett.

Dél-Olaszországban, a hol a múlt heti földrengés oly borzasztóan súlyos károkat okozott, még egyre tart a föld méhének forrongása. Nap-nap után katasztrófát jelent s könnyű elképzelni az ottani lakosság kétségbeesztő helyzetét, mely folytonos haláljelelemben retteg, s e mellett mindenétől meg van fosztva. Segélyezésére a legszélesebb körű akció indult meg.

Togo japán admirális hajója a Mikasa és Kalosel-sziget partvidékén, egy másik tengeri hajó, melynek neve még nincs megállapítva, elsüllyedtek. Mindkettő elpusztulásának okát meg nem tudják, de valószínű, hogy nem véletlen balesetnek estek áldozatul, hanem bűnök kezek tették őket tönkre.

Vasúti szerencsétlenség is történt a napokban. Hibás váltóállítás következtében New York közelében egy vonat kisiklott. Tizenegy utas azonnal meghalt, ötvenen veszedelmesen megsebesültek, köztük nyolczan halálosan.

H I R E K.

— **Tájékoztató.** A városban sok mindenféle olyan versio kering a létesítendő villamos közvilágításról, hogy szükségesnek tartjuk a közönség tájékoztatása végett illetékes helyről vett információk alapján tudatni, hogy a villamos közvilágítás legkésőbbén még ez év december hó 1-én meg lesz.

A vállalatnak kötelességévé volt téve, hogy a szerződés jóváhagyásától számított 10 hó leforgása alatt köteles világítani, de tekintettel arra, hogy a tavasszal a budapesti gépmunkások strájkja miatt a gépek nem készülhettek el, másodsor pedig a vállalat építkezése az itteni közműves munkások strájkja folytán több héten át szünetelt, ami a munkálatok előhaladását kesleltette, a vállalat mégis minden körülmények között már ez évben abban a helyzetben lesz, hogy a várost világítsa, miután a közműves munkálatok most ismét folynak.

Ezzel a híradásunkkal kapcsolatosan tudatjuk még, hogy azok, akik a villamos világítást lakásaikba bevezetni óhajtják, jól teszik, ha már most

intézkednek eziránt, mert ha a fővezetékek elkészültek, akkor már több költséggel lesz kapcsolatos a bevezetés, miután akkor a fővezetektől a lakásig terjedő vezetékek költségét is fedezni kell, míg ellenben, most, míg a fővezetékek el nem készültek, a vállalat egész a házig vezeti a vezetéket.

A mi pedig azt illeti, hogy minden lakos vagy háztulajdonos, akár bevezeti a világítást, akár nem, köteles lenne évenként 3 korona világítási járulékot fizetni, az valamely tudatlan agy szüleménye, melylyel a könnyen hívókat akarja becsapni. — Hiszen elképzelhető, hogy olyasmért, amit az ember nem kap, azért nem is köteles fizetni.

Mindarra való tekintettel, hogy a vállalat úgy a gépmunkások, valamint az itteni kőműves munkások strájkja miatt munkájában nagyon visszavetett, mégis meg lesz a vilamos közvilágítás a kikötött időre.

— **Meglopott lókupez.** Csütörtökön este meglehetősen jó kedvben érkezett meg Szilák Mátyas temerini lókupez a vasútt vendéglőbe egy rokonával és egy előtte idegen emberrel, aki még Óbecsén csatlakozott hozzájuk. Miután a bor már meg lehetőségen működött benne, nagy lett a virtusa és hogy ennek kifejezést adjon, nagyot ütött botjával az asztalra, melynek márványlapjából egy darab letört. — Opelez rendőrőrmester ennek következtében előállította a virtuskodó kupezet az állomási hivatalnok elé, ahol az okozott kárért 100 koronát tett letétbe a kár pótlására. Miután még több százkoronás bankó is volt nála, az őrmester figyelmeztette Szilákot, hogy vigyázzon a pénzére, mert ilyenkor vásár alkalmával mindenféle gyanús ember jön össze és valamelyik majd elemeli a pénzét. Szilák a figyelmeztetésre azonban rá se hederített és elindult Jugin Mila korcsmárosné csapszéke felé. Vele ment ismeretlen társa is, de már a csapszékebe nem ment be Szilákkal. Mikor Szilák a korcsmába ért, pénzt kereste, de az már nem volt meg, de ismeretlen társának is hült helye volt. Erre azután kijózanodott és futott a rendőrséghez ismeretlen jó barátját, — ki 1100 koronáját elemelte — feljelenteni. A rendőrség minden közelebbi adat nélkül aligha fogja elcsipni a zsebtolvajt.

— **Vásár.** Országos vásárunk, mely csütörtökön kezdődött és a mely mindig a legjobb szokott lenni, az idén nem vált be úgy, ahogy reméltük. Sertés nem hajtott fel a vész miatt. Szarvasmarha pedig csak a pénteki napon kelt el nagy mennyiségben és jó áron is. — Hogy milyen eredményű lesz a kirakó vásár, az majd elválik.

— **Sztrajk Zombolyán.** Jelentették, hogy a zombolyai összes téglagyárak munkásai sztrajkba léptek. A téglagyári munkásokkal szolidaritást vallottak az összes más szakmabeli munkások és pénteken szünetelt minden munka, minden műhelyben, sőt — mint onnan értesítettek — a cselédek is sztrajkoltak. A rend fenntartására egy század gyalogság érkezett Zombolyára.

— **Leégett szálloda.** Nagyszentmiklósról jelentik lapunknak, hogy gróf Nákó Sándor kastélyának konyhahelyiségeiben ismeretlen módon tűz támadt. A tűz mielőtt lokalizálhatták volna, átcsapott a szomszédos Czenczinger-féle szállóra és a tetőzetet elhamvasztotta. A kár igen nagy, mert a vendéglőt csak nem régebbsen díszesen átalakították.

— **Embersziv helyett majomsziv.** Szenzációs tudományos kísérletekről kap hirt a „Daily Telegraph” New-Yorkból. A chicagói egyetem két orvostanára, Futherie és Barrel hosszabb kísérletezés eredményeként jelenti, hogy alkalmasint sikerül majd a ki-

merült vagy sérült emberi szívet friss szí-
vel helyettesíteniök. Eddig kutyákon kísér-
leteztek igen jó sikerrel; sikerült az élő
állatok szívet eltávolítani és más állatból
vett szívvvel pótolni. És e kutyák teljesen
egészségesek.

— Eddigi kísérleteink — ugymond
a jelentés — reményt adnak arra, hogy
előbb vagy utóbb lehetséges lesz majd az
ember sérült vagy kimerült szívet egy egy
élő majomnak egészséges, fiatal és erős szí-
vével helyettesíteniük. Az ut elején vagyunk
ugyan, de hiszszük, hogy a hátralevő utat
is eredményesen megjárjuk majd az emberi-
ség javára

Ha azután még azt is kieszelik majd,
hogyan lehet az emberi agyvelőt új agy-
velővel pótolni, vagy éppen agyvelővel töl-
teni meg az üres koponyákat, a tudomány
diadala teljes lesz

— A megyei virilisták névjegyzéke.
Torontárvármegye alispánja közhírré teszi,
hogy a vármegye legtöbb adót fizető bizottsá-
gi tagjai 1906 évi névjegyzékének kiiga-
zítása előtt az adóhivatali kimutatások Nagy-
becskereken a megye székházán, Szilágyi
Albert m. aljegyző hivatalos helyiségében
közszemlére kitétték és f. évi szeptember
hó 13-tól, szeptember hó 20-ig bezárólag
bárki által betekintheők és ellenük észre-
vételek adhatók be. A megyei igazoló vá-
lasztmány pedig f. évi szeptember hó 21-től
26-ig bezárólag naponta d. e. 10—12 óráig
ugyancsak jelzett helyen tartja üléseit.
Mindazok, akik a törvény értelmében joga-
sítva vannak adójuk kétszeres beszámítását
kérni, felhívjuk, hogy ezen jogukat leg-
később 1906. évi szeptember hó 26-ának
d. e. 12 óráig az igazoló választmány előtt
szóval vagy írásban igazolva érvényesítsék,
mert ennek elmulasztása esetén az adó két-
szeres beszámításának kedvezményétől az
1906. évre esnek.

— A hőség. A szeptemberi meleg,
amelyet a jelen asszonyok nyarának is neve-
znek, az idén sokkal kitartóbb, mint rend-
szerint lenni szokott. Majdnem két hete
már, hogy az egész országban rekkenő hő-
ség uralkodik, még pedig olyan, amilyen
a nyár föl, amán gyötörte az embereket. És
ha a reggeli és az esteli lehülés nem adna
némi enyhülést, kánikuláról is beszélhet-
nénk. Eső az egész országban nem esik s
a szárazság miatt megint általános a panasz.
A vidéki városok egyrésztében olyan hatal-
mas por van hogy még az ottani lakosság
is kétségbeesik, pedig minden néven neve-
zendő nagy porhoz alaposan hozzá van
szokva. Arról, hogy a rekkenő meleg idő
meddig fog tartani, még az időjósokkal fog-
lakozóknak sincs dunsztjuk. Ezt bizonyítja
az, hogy az időjelző állomás jósai két nap-
pal ezelőtt már hűvösebb és erős időt he-
lyeztek kilátásba. de persze eredménytelen-
ül. Ma pedig, mikor látják, sem hűvös idő
nem akar lenni, eső nem szándékozik esni,
pedig országos vásár van, belenyugszanak
az időjárás változatlanágába s megint
meleget és szárazat jövedőnek. Ha-
sonló sors jutott osztályé zül Mateo nak is,
aki már 13 ikára jósolta az esős napok
bekövetkezését, de kénytelen beletörődni
abba, hogy ma, 17-én is óriási hőség és
szárazság keserítse a halandókat. Ez a mai
időjárás különben a szőlőre igen kedvező,
amint hogy az volt a paradicsom érésre is.

— A telefon büntet. Országos esetnek
illik be az az intézkedés, mely az aradi tele-
fonhálózatban történt. A nagyváradai posta-
és táviróigazgatóság elrendelte, hogy egy
aradi telefonállomást leszereljének, mivel a
nevezett állomás előfizetője a központi
kezelőszemélyzettel gorombáskodott, ami
annyit jelent, hogy az illető távbeszélőál-
lomás előfizetőjétől megvonták azon jogot,
hogy előfizetője lehessen a telefonnak és
telefonálhason bárhonnét, és ezt azért, mert
valamelyik központi telefonkiszasszonyt meg-
sértette. A megvontó intézkedés nagyon ére-
lyes, de el kell ismerni az igazságát. El-
nem vitatható, hogy meglehetősen elhara-
pódzott az a rossz szokás, hogy az emberek
idegebb része a telefonos kiszasszonyokkal
szemben, ha azok egy kissé elkésve kapcsol-

tak, nem tekintették a gyöngéd nemet, ha-
nem elmés vagy éppen egész közönséges
gorombaságokkal tisztelték őket meg.

— A bérfizetés napjának megváltozta-
tása. A munkások hetibéret rendszerint
szombaton este szokták kifizetni. Ez az idő-
pont, főleg a vasárnapi munkaszünetről al-
kotott törvény életbeléptetése óta kevésbé
alkalmasnak bizonyult, a munkás nem, vagy
csak hiányosan tudja következő heti szük-
ségletét beszerezni, miután az üzletek szom-
baton este s az utána következő napon
zárva vannak, különben is az esti órák a
bevásárlásra kevésbé alkalmasak. Az Or-
szágos Iparegyesület munkásügyi szakosz-
tályában már régebben tettek oly indit-
ványt, hogy a hetibérek kifizetését szombat-
ról a hétnék egyik más napjára kell áthe-
lyezni. Az egyesület a kérdésben még nem
döntött véglegesen, hanem elhatározta, hogy
kikéri az összes iparegyesületek és ipari
szakegyesületek véleményét. Az Országos
Iparegyesülethez már eddig is igen sok vé-
lemény érkezett be, melyek közül a leg-
több úgy szól, hogy a bérfizetés napjának
maradjon meg a szombat, de a kifizetés
óráját kell előre tenni. Egyes ipartestü-
letek a jelenlegi állapot változatlan fenntar-
tását kérik. A budapesti férfi és női
ruhakészítők s a hentesipartestület a bérfi-
zetésnek tetszés szerinti más hétköznapra
való áthelyezése mellett foglaltak állást.
A beérkezett véleményekkel az Országos
egyesület az ősz folyamán fog foglalkozni.

— Colosseum. Egy circustársulat ér-
kezett városunkba, melyet Nagybecskerek-
ről, ahol eddig működött — kitűnő hírek
előztek meg. A circus egyike a legnagyobb-
báknak, a mely ezidőszert a vidéken mű-
ködik. Gazdag és változatos programja,
kitűnő művészi, elsőrangú élvezetet nyujt-
tanak. Városunk közönsége bizonyára kel-
lemes szórakozást fog találni esténként az
előadásokon, melyeknek látogatását jó lélek-
kel merjük ajánlani.

— Idősnek látszó arcok fiatal, üde
szint nyerne, ha a világhírű, teljesen ártal-
matlan valódi angol Balassa-féle Ugorka-
tejjel ápolják. Fjáratlan szépitőszert pár
nap használat után eltávolít ráncokat, redő-
ket, pattanást, szeplőt, májfoltot és minden
bőrbajt az arcról, annak gyönyörű üdeséget,
finomságot és szépséget kölcsönöz. Üvegje
2 korona. Kapható minden gyógyszerárban.
Postán küldi Balassa Kornél gyógyszerár,
Budapest-Erzsébetfalva. Óvakodjunk az ér-
téktelen utánzatokról.

Közgazdaság.

Vetőmagvak.

(Mautner Ödön tudósítása.)

A lefolyt heti időjárás jobbadán szá-
raz volt, mi a zöldtakarmánymagvaknak
vetését, mint őszi búkkönyét, homok búk-
könyét, őszi borsót stb. igen hátráltatta.
Ennek következtében a kereslet ugyan
gyengébb lett, mindazonáltal elsőrendű áru
hiányában téli búkkönynek és homoki búk-
könynek ára emelkedett. Idei termésü
vöröshermagból (lóheremagból) már több
helyről érkeztek minták, melyek igen kielé-
gítő minőségűek. Jóllehet a belföldi termés-
ről szóló hírek nem kedvezők, egyelőre
mégis tartózkodnak vásárlástól, a mennyi-
ben még ama termelő országok jelentéseit
várják, melyek jó lóheremag felett szoktak
rendelkezni. Luczernamag. A hét végén
beérkezett tudósítások középjó termésről
szólnak, és máris nagyobb mennyiségek
ajánlatnak. Az eladók részéről különös
engedékenység tapasztalható, minek folytán
néhány tétel miniség szerint ab Bpest 50
kilóként 30—54 koronáért eladásra került.
A francia provencai luczerna jegyzései
melyek kezdetben magasok voltak, alább
szállítottak Olaszországban még meglehe-
tően tartózkodók, nem akarnak szint vallani
ez okból az ottani termésről kellő tájéko-
zással még nem birunk. Fűmagvak. Az
üzlet meglehetősen csendes. Kivételt fran-
czia szerje képez, melynek ára a jó termés
következtében csökkent!

Jegyzések nyersáruért 100 kgként
Budapesten:

Vöröshere	— —	110—120 K
Téli borsó	— —	20—21 K
Biborhere	— —	70—80 K
Luczerna	— —	100—108 K

Felelős szerkesztő és leltulajdonos:

Kemény János.

Milenkovits S. könyvnyomdája, Nagyikinda.

Fényképészet.

Tisztelettel alulírott értesitem
Nagyikinda város és környéke n. é.
közönségét, hogy helyben a főutcán
a **Pacsu-féle** házban

fényképészeti műtermet
nyitottam.

Készíték minden fénykép után
életnagyságu képeket
feltétlen jótállással úgy hasonlatosság
mint tartósság tekintetében.

Szives látogatásért esd

kiváló tisztelettel

LANG KÁROLY
fényképész.

691 szám

végh. 1905.

Árverési hirdetés.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a nagyikindai kir. járás-
bíróság 1904 évi V 334/1 számú végzése által
Bienenstock Lipót és fia budapesti cég vég-
hajtató javára Berkovits Mayer szeb padei
lakos ellen 126 kor. 27 fill. tőke s járuléka
erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás al-
kalmával bíróság lefoglalt és 1099 korona
40 fillérre becsült különféle házbutorok,
koresmai berendezés, 259 liter pálinka, 249
liter bor, hordók és egyéb tárgyakból álló
ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak
végrehajtató hátralékos 91 kor. 82 fillér tőke
s a felmerülő költségkövetelés behajtása
végett.

Mely árverésnek a 1905. V. 829/1. sz.
kiküldést rendelő végzése folytán a helyszí-
nén, vagyis Szerb-Padén végrehajtást szene-
vedt lakásán és koresmabelyiségében leendő
eszközlésére **1905. évi szeptember hó 25-ik
napján délutáni 2 órája**, határidőül kitétik
és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzés-
sel hivatnak meg, hogy érintett ingóságok
ezen árverésen az 1881 évi LX. t.-cz. 107. §-a
értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul
is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881 évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított
feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagyikindán 1905-ik szeptember
hó 11. napján.

Stolz Adolf,

kir. bir. végrehajtó.

== Megbízható és szorgalmas ==

ügynökök

olyan vidékről, a hol a szőlő
megterem és szőlőmiveléssel
foglalkoznak és a hol a filoxera
pusztításait már megkezdte,
vagy pedig a hol szőlőültetéssel
foglalkoznak: szép, állandó és
biztos mellékkeresetre tehetnek
szert, ha címüket közlik **Hegyi
Lajossal Budapest, király-
utca 13. I.**